

2. gr.

Rannsóknastofnunin annast allar rannsóknir (efna-, smásjár- og gerlarannsóknir) í sambandi við eftirlitið og sér um töku sýnishorna hjá framleiðendum, innflytjendum og kaupendum eftir því, sem þörf krefur á hverjum tíma.

3. gr.

Enginn má framleiða til sölu eða flytja inn fódurblöndur nema með leyfi landbúnaðarráðuneytisins að fengnum tillögum Rannsóknastofnunar landbúnaðarins. Sama gildir, þegar um er að ræða innflutning á fódurtegund, sem ekki hefur verið notuð hér áður. Ráðuneytið getur einnig hvenær sem er bannað innflutning á fódurvörum.

4. gr.

Hver sá, sem fær leyfi til að framleiða til sölu eða flytja inn fódurblöndur, er skyldugur til að láta fylgja vörunni upplýsingar um eftirtalin atriði:

1. Nafn og heimili framleiðanda.
2. Nafn blöndunnar og þess getið fyrir hvaða búfé hún er ætluð.
3. Mánuðurinn, sem varan er framleidd í.
4. Nöfn og prósentumagn þeirra fódurtegunda, sem notaðar eru í fódurblönduna.
5. Magn af meltanlegri eggjahvítu (hrá- eða hreineggjahvítu) í hverri fódureiningu (F.E.) af blöndu (pepsin-saltsýru aðferðin).
6. Magn af blöndu í fódureiningu.
7. Kalsíum (Ca) og fosfór (P) magn blöndunnar og auk þess önnur þau steinefni, er fódureftirlitið ákveður hverju sinni.
8. Séu vítamín látin í blönduna, skal greina frá magni af hverri tegund vítamína fyrir sig í kg af blöndu í alþjóðlegum einingum.

Upplýsingar þessar ber að skoða sem skuldbindingu frá framleiðendum til tryggingar því, að um ákveðin fódurgæði og samsetningu sé að ræða.

5. gr.

Þeir, sem verzla með fódurblöndur, skulu ársfjórðungslega greiða eftirlitsgjald af hverri smálest, sem þeir selja. Landbúnaðarráðuneytið ákveður gjald þetta árlega. Þó skal aldrei innheimt með gjaldi þessu hærrí fjárhæð en sem nemur kostnaði við fódureftirlitið. Heimilt er að leggja gjald þetta á vöruna.

6. gr.

Rannsóknastofnun landbúnaðarins heldur reikning um tekjur, er inn koma vegna fódureftirlitsins samkvæmt 5., 11. og 17. grein, og gerir landbúnaðarráðuneytinu grein fyrir. Gjöld samkvæmt 5. og 17. gr. innheimta lögreglustjórar, í Reykjavík tollstjóri, með öðrum gjöldum og standa Rannsóknastofnun landbúnaðarins skil á því.

Eftirlitsgjald af fódurblöndum skal innheimta hjá framleiðanda og/eða innflytjanda, en af einstökum fódurtegundum hjá þeim söluaðila, sem selur vöruna til bænda (kaupenda).

7. gr.

Í fódurblöndur má aðeins nota þær fódurtegundir og fódurefni, sem eru holl fyrir búfé til þrifa og afurðamyndunar að dómi fódureftirlitsins. Eigi má nota í fódurblöndur fódurtegundir og fódurefni, sem hafa minna fódurgildi en sem svarar 65 fódureiningum í 100 kg af fódri. Þó eru hér undanskilin steinefni og vítamín.

8. gr.

Óheimilt er að selja fódur, sem blandað er þvagefni (urea), fúkkalyfjum (antibiotika), erlendu blóð-, kjöt- og beinamjöli, sem og öðru því erlendu mjöli, sem unnið er úr úrgangi frá sláturhúsum eða öðrum búfjárafurðum, svo sem þurrmjólkurdufti, sbr. lög nr. 11 23. apríl 1928, um varnir gegn gin- og klaufaveiki.

9. gr.

Í fódurblöndum skal fódurgildið eigi vera minna en 99% af því fódurgildi, sem skráð er á fylgiseðli, og magn eggjahvítu má lægst vera 97% af tilgreindu efnamagni. Um frávik annarra efna skal kveða á í reglugerð.

Komi í ljós tvisvar í röð, að frávik eru meiri en að framan greinir, skal fódureftirlitið skylda hlutaðeigandi aðila til að breyta framleiðslunni til samræmis við skráðar tölur eða gefa út nýja fylgiseðla.

10. gr.

Fóðureftirlitið skal taka sýnishorn til rannsókna af innlendum og erlendum fódurblöndum eins oft og þurfa þykir og eigi sjaldnar en ársfjórðungslega. Sama gildir um einstakar fódurtegundir. Sýnishorn þessi má taka hvort sem er hjá framleiðendum, í verzlunum eða hjá bændum (kaupendum). Nánari reglur um töku sýnishorna skal ákveða í reglugerð.

11. gr.

Þegar fódureftirlitið hefur rannsakað sýnishorn samkvæmt 10. gr., skal hlutaðeigandi gert aðvart um niðurstöður. Í fyrsta sinn, sem tiltekin fódurblanda eða fódurtegund sýnir meira frávik frá tilgreindu efnamagni en leyft er samkvæmt 9. gr., skal aðila tilkynnt skriflega, hverju sé áfátt og hvaða viðurlög liggja við, ef eigi verður bætt úr. Í annað sinn eða síðar, sem rannsóknir sýna minna fódurgildi eða aðra efnasamsetningu en tilgreind er, skal aðili greiða til Rannsóknastofnunar landbúnaðarins verðmun þann, er fram kemur, miðað við tilgreint fódurgildi. Einnig skulu framleiðendur greiða skaðabætur til kaupenda vegna þessa fódurs samkvæmt mati fódureftirlitsins.

12. gr.

Fóðureftirlitið skal birta eins oft og þurfa þykir og eigi sjaldnar en einu sinni á ári skrá yfir alla þá, sem hafa leyfi til að framleiða og flytja inn fódurblöndur og fódurvörur til sölu. Þar skal tekið fram nafn og vörumerki hverrar tegundar, verð, fódurgildi, efnasamsetning og magn af eggjahvítu, kalsíum og fosfór í F.E. og enn fremur hvaða búfé fódurtegundin er ætluð. Jafnframt skal fódureftirlitið birta niðurstöður af efnarannsóknum hverrar tegundar, sem sé meðaltal tveggja síðustu rannsókna. Þá skal fódureftirlitið láta ráðunautum (leiðbeiningaþjónustu) í té, eins fljótt og hægt er, umsögn um gæði og efnasamsetningu nýrra fódurblandna og fódurtegunda, sem koma til söluméðferðar á innlendum markaði.

13. gr.

Hver sá, sem framleiðir fódurblöndur undir vöruheiti, skal hafa þær staðlaðar með tilliti til eggjahvítumagns, fódurgildis, steinefnamagns og Ca/P hlutfalls, sbr. 4. og 9. grein. Óheimilt er að setja á markað blöndu með vöruheiti, sem ekki er í samræmi við áður tilgreinda stöðlun.

II. KAFLI

Um innlent kjarnfóður (Hvalmjöl, fiskmjöl o. fl.).

14. gr.

Í lögum þessum tákna fiskmjöl allt fódurmjöl, sem framleitt er úr hvers konar fiski, þar með talin sild og fisk- og sildarúrgangur.

15. gr.

Hvalmjöl og fiskmjöl til notkunar innanlands skal vera framleitt úr óskemmdu hráefni, hreint og nothæft sem fóður.

16. gr.

Við mat á gæðum hvalmjöls og fiskmjöls samkvæmt 15. grein skal tekið tillit til lykta, útlits og innihalds af óbundnu ammoníaki í mjölinu, svo og hvort skaðlegir sýklar og myglusveppir eru í mjölinu og aðskotahlutir. Ekki má selja fiskmjöl, sem inniheldur meira en 0.2% af natriumnitrit á framleiðsludegi, og eigi má nota í kýrfóður fiskmjöl, sem framleitt er úr hráefni, rotvörðu með natriumnitrit. Fiskmjöl til kýrfóðurs skal greinilega merkt K á umbúðir. Sildarverksmiðjur ríkisins skulu selja K-mjöl til notkunar innanlands eftir sömu reglum og þær selja annað sildarmjöl. Seljandi skal ávallt ábyrgjast lágmarksmagn mjöltegundanna af eggjahvítu. Nánar skal kveðið á um efnamagn og gæði hvalmjöls og fiskmjöls í reglugerð.

17. gr.

Fiskmjöl og hvalmjöl svo og innlent fóðurmjöl, framleitt úr búfjárafurðum frá sláturhúsum og mjólkurbúum, lýtur sömu reglum um fóðureftirlit og um getur í I. kafla þessara laga.

18. gr.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd þessara laga.

19. gr.

Brot gegn lögum þessum og reglugerðum settum samkvæmt þeim varða sektum. Með mál út af brotum skal farið að hætti opinberra mála.

20. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og falla þá jafnframt úr gildi lög nr. 63 31. maí 1947, um eftirlit með framleiðslu og verzlun með fóðurvörur.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Þann 18. nóvember 1966 skipaði landbúnaðarráðuneytið nefnd þriggja manna, til að endurskoða lög nr. 63 frá 31. maí 1947, um eftirlit með framleiðslu og verzlun með fóðurvörur. Var nefnd þessi skipuð samkvæmt tilmælum Búnaðarþings 1965 og 1966.

Í nefndina voru skipaðir Pétur Gunnarsson, forstöðumaður Rannsóknastofnunar landbúnaðarins, er var formaður nefndarinnar, doktor Þórður Þorbjarnarson og Árni G. Pétursson, ráðunautur. Stórfelldar breytingar hafa orðið á framleiðslu, sölu og notkun kjarnfóðurs hérlandis síðan framangreind lög voru sett. Lögin eru því í sumum tilfellum úrelt og í öðrum ná þau of skammt. Talið er að fóðureftirlitið geti ekki fyllilega gegnt hlutverki sínu að gildandi lögum óbreyttum, og því geti verið hætt á, að á markað slæðist lélegar og jafnvel óheilnæmar fóðurvörur.

Við endurskoðun laganna hefur nefndin haft nána samvinnu við þá aðila hérlandis, er þessi mál varða mest, þ. e. sérfræðinga, framleiðendur og seljendur fóðurvora, leiðbeinendur og bændur. Hún hefur einnig kynnt sér allitarlega reglur og lög um fóðurvörur og verzlun með þær, sem í gildi eru á nágrannalöndum okkar.

Fylgt hefur verið að mestu uppbyggingu gildandi laga, sumar greinar þeirra eru teknar upp í frumvarpið sem næst óbreyttar, en aðrar samhæfðar núverandi aðstæðum. Nokkrar greinar hafa verið felldar niður, en öðrum bætt í. Að öðru leyti vísast til athugasemda við einstakar greinar frumvarpsins.

Athugasemdir við einstakar greinar.

I. KAFLI

Um verzlun með fódurvörur.

Um 1. gr.

Í þessari grein er lagt til, að Rannsóknastofnun landbúnaðarins sé falið fódureftirlit það, sem áður var á vegum Landbúnaðardeildar Atvinnudeildar Háskólans, og sé það sérstakt verkefni innan stofnunarinnar. Með þessu er stefnt að því, að fódureftirlitið verði virkt, og tryggður verði fjárhagur þess.

Um 2. gr.

Þarf ekki skýringa við.

Um 3. gr.

Þessi grein á að koma í veg fyrir, að seldar verði fódurvörur, án vitundar Landbúnaðarráðuneytisins og Rannsóknastofnunar landbúnaðarins. Einnig er ráðuneytinu veitt heimild til að banna innflutning á fódurblöndum, ef þörf krefur. Gera má ráð fyrir, að innan tíðar þyki eðlilegra, að fódurblöndurnar verði framleiddar innanlands.

Um 4. gr.

Þarf ekki skýringa við.

Um 5. gr.

Til álita kemur, að hve miklu leyti kostnaður við fódureftirlitið skuli greiddur með eftirlitsgjaldinu.

Um 6.—11. gr.

Þurfa ekki skýringa við.

Um 12. gr.

Hér er lögð áherzla á, að mjög náíð samstarf skuli vera á milli fódureftirlitsins og leiðbeiningaþjónustunnar í landinu.

Um 13. gr.

Þessi grein á að tryggja, að engar skýndilegar breytingar verði á efnamagni í stöðluðum blöndum. Snöggar fódurbreytingar geta haft í för með sér ýmiss konar afföll í framleiðslu bænda.

II. KAFLI

Um innlent kjarnfóður.

Um 14. gr.

Hér eru tekin af öll tvímæli um, hvað sé átt við með heitinu fiskmjöl í lögum þessum. Á síðari árum hefur verið framleitt fódurmjöl úr ýmiss konar fiski og fiskúrgangi, sem til fellur í sambandi við vinnslu fiskverkunarstöðvanna. Þær mjöltegundir bera að sjálfsögðu sérheiti á markaði, s. s. þorskmjöl, karfamjöl, síldarmjöl, ufsamjöl, loðnumjöl o. fl., en þegar rætt er um þessar mjöltegundir á breiðari grundvelli, sem eggahvítukjarnfóður, er lagt til, að þær gangi undir samheitinu fiskmjöl.

Um 15. gr.

Þessi grein fjallar um lágmarkskröfur í sambandi við gæði hval- og fiskmjöls til notkunar innanlands. Mjöltegundirnar skulu vera framleiddar úr óskemmdu hráefni, ekki mengaðar utanaðkomandi óhreinindum eða framandi hlutum, s. s. járna-

rusli, spýtnabraki o. fl. Þá skulu þær vera nothæfar sem fóður, það er að segja vera heilnæmar og hafa það lágmarksfóðurgildi, sem viðkomandi mjöltegund á að hafa.

Um 16. gr.

Lykt og útlit mjölsins getur gefið ýmsar upplýsingar um gæði þess, sem ekki koma fram við venjulega efnagreiningu, s. s. hvort mjölið hafi ofhitnað í framleiðslu, eða orðið fyrir óheppilegum breytingum síðar. Á síðari árum hafa rannsóknir leitt í ljós, að rotvarnarefni, sem notuð hafa verið við fiskmjölsvinnslu, geta í sumum tilfellum verið skaðleg fyrir búfé. Hér er það nýmæli, að natriumnitrit megi ekki nota við framleiðslu á fiskmjöli, sem selja á í kýrfóður. Eru hér höfð til hliðsjónar ákvæði í norskum lögum. Það mjöl skal merkt með bókstafnum K á umbúðir. Bændur hafa eindregið óskað eftir því að fiskmjöl verði flokkað eftir gæðum, þar sem vitað er, að mjöl sömu tegundar getur verið breytilegt eftir hráefni og gangi vinnslunnar. Þeir benda á, að allar framleiðsluvörur landbúnaðarins séu merktar í gæðaflokka, og finnst því, að þeir geti gert sömu kröfur til annarra. Síldarverksmiðjur ríkisins halda því fram, að slík gæðaflokkun sé óþörf, enda framleiði verksmiðjurnar yfirleitt aðeins I. flokks mjöl. Með K-mjölinu er komið að nokkru leyti til móts við óskir bænda.

Í sambandi við söluskyldu Síldarverksmiðja ríkisins á síldarmjöli til notkunar innanlands, skal bent á, að búfjárræktarlög og lög um Síldarverksmiðjur ríkisins eru að nokkru í mótsögn hvor við önnur.

Samkvæmt VIII. kafla búfjárræktarlaga skal fyrri ásetningsferð vera lokið fyrir 1. nóvember ár hvert. Fyrst að þeim tíma liðnum geta bændur með nokkurri vissu sagt til um væntanleg kjarnfóðurkaup. Samkvæmt lögum um Síldarverksmiðjur ríkisins eiga pantanir á mjöli hins vegar að hafa horizt verksmiðjunum fyrir 30. september og vera greiddar fyrir 10. nóvember ár hvert, og ber verksmiðjunum ekki skylda til að afgreiða pantanir sé þessum skilyrðum ekki fullnægt. Báðar framangreindar dagsetningar eru mjög óheppilegar fyrir bændur.

Vill því meiri hluti nefndarinnar leggja til að endurskoðuð verði ákvæði um afgreiðsluskyldu Síldarverksmiðja ríkisins á síldarmjöli til notkunar innanlands.

Um 17. gr.

Hér er tekið upp í frumvarpið, að allt innlent fóðurmjöl, hvort heldur hráefnið í það er frá sjávardýrum eða búfénaði komið, skuli háð ákvæðum þessa frumvarps. Á það bæði við um þær mjöltegundir, sem nú eru á markaði, sem og aðrar, er kunna að koma fram síðar.

Um 18.—20. gr.

Þurfa ekki skýringar við.